EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2022 10 14
COM(2022) 681 final

2022/0334 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS REKOMENDACIJA

kuria iš dalies keičiama Rekomendacija (ES) 2022/107 dėl suderinto požiūrio, kuriuo siekiama sudaryti palankesnes sąlygas saugiai ir laisvai judėti COVID-19 pandemijos metu

(Tekstas svarbus EEE)

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Kai 2021 m. lapkričio 25 d. Komisija priėmė savo pasiūlymą, kuris vėliau tapo Tarybos rekomendacija (ES) 2022/107 dėl suderinto požiūrio, kuriuo siekiama sudaryti palankesnes sąlygas saugiau ir laisvai judėti COVID-19 pandemijos metu[1], su COVID-19 pandemija susijusi epidemiologinė padėtis labai skyrėsi nuo šiandieninės. Tuo metu susirūpinimą kelianti delta atmaina vis dar vyravo Sąjungoje. Praėjus daugiau kaip dešimčiai mėnesių, Sąjungoje ėmė dominuoti labai užkrečiama omikron atmaina (įvairių atmainos potipių forma)[2].

Omikron atmaina sukelia ne tokią sunkią ligą kaip anksčiau nustatyta delta atmaina, o tai bent iš dalies galima pagrįsti vakcinacijos ir ankstesnės infekcijos apsauginiu poveikiu[3]. Dėl šios priežasties ir dėl tokio aukštesnio apsaugos lygio spaudimą sveikatos priežiūros sistemoms šiuo metu galima suvaldyti, net ir trumpalaikio užsikrėtimų skaičiaus piko metu, kaip antai per 2022 m. vasarą užfiksuotą bangą, kurią sukėlė omikron atmainos potipiai BA.4 ir BA.5.

Kaip nuolat pabrėžia Komisija, bet kokie laisvo judėjimo suvaržymai, nustatyti reaguojant į COVID-19 pandemiją, neturi viršyti to, kas tikrai būtina visuomenės sveikatai apsaugoti. Kaip pažymėta Rekomendacijos (ES) 2022/107 1 ir 2 punktuose, bet kokie tokie apribojimai, laikantis būtinumo ir proporcingumo principų, turėtų būti panaikinti, kai tik tai leidžia epidemiologinė situacija. Iki 2022 m. rugpjūčio mėn. valstybės narės panaikino visas priemones, darančias poveikį laisvam asmenų judėjimui Sąjungoje, įskaitant keliautojams taikomą reikalavimą turėti ES skaitmeninį COVID pažymėjimą.

Siekiant atsižvelgti į dabartinę padėtį, Komisija siūlo pritaikyti Rekomendacijoje (ES) 2022/107 nustatytą požiūrį. Visų pirma rekomendacijoje turėtų būti pabrėžiama, kad šiuo pandemijos etapu valstybės narės visuomenės sveikatos sumetimais iš esmės neturėtų taikyti jokių su pandemija susijusių asmenų laisvo judėjimo apribojimų. 2022 m. vasaros banga yra pavyzdys, kaip didelis viruso plitimas, atsiradus naujai susirūpinimą keliančiai atmainai, nebūtinai lemia didelį spaudimą nacionalinėms sveikatos priežiūros sistemoms. Tai rodo, kad svarstant galimybę nustatyti kelionių apribojimus remiantis užsikrėtimo atvejų skaičiumi arba naujos atmainos atsiradimu, svarbu laikytis atsargaus požiūrio.

Tačiau, kaip Komisija pažymėjo 2022 m. rugsėjo 2 d. komunikate[4], pasaulinė COVID-19 pandemija dar nesibaigė. Negalima atmesti tikimybės, kad kils naujos infekcijų bangos, dėl kurių epidemiologinė padėtis gali pablogėti, be kita ko, atsiradus naujai susirūpinimą keliančiai atmainai. Iš tiesų, kaip 2022 m. spalio 7 d. pranešė Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras (ECDC), iš epidemiologinės padėties matyti, kad daugelyje valstybių narių viruso plitimas didėja, tačiau nėra požymių, kad cirkuliuojančių atmainų pasiskirstymas kistų[5]. Todėl Komisija paragino valstybes nares toliau koordinuoti pasirengimo pastangas visoje Sąjungoje. Be kita ko, 2022 m. birželio 29 d. Europos Parlamentas ir Taryba pratęsė

---

1 OL L 18, 2022 1 27, p. 110.

2 https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/variants-concern.

3 https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/latest-evidence/clinical

4 Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „ES atsakas į COVID-19 protrūkį: pasirengimas rudeniui ir 2023 m. žiemai“ (COM(2022) 452 *final*).

5 https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/country-overviews

Reglamento (ES) 2021/953 dėl ES skaitmeninio COVID pažymėjimo taikymą iki 2023 m. birželio 30 d.[6]

ES skaitmeninio COVID pažymėjimo sistemos galiojimo pratęsimu užtikrinama, kad Sąjungos piliečiai galėtų toliau naudotis sąveikiaisiais ir abipusiai pripažįstamais COVID-19 skiepijimo, tyrimo ir persirgimo pažymėjimais, jei valstybės narės manytų, kad visuomenės sveikatos sumetimais būtina vėl laikinai nustatyti tam tikrus laisvo judėjimo apribojimus. Kartu svarbu pabrėžti, kad Reglamentu (ES) 2021/953 valstybės narės jokiu būdu neįpareigojamos reikalauti pateikti skiepijimo, tyrimo ar persirgimo statuso įrodymus, kai naudojamasi laisvo judėjimo teise[7].

Kai valstybė narė, reaguodama į labai pablogėjusią epidemiologinę padėtį, mano, kad laisvo judėjimo apribojimai vis dėlto yra būtini visuomenės sveikatai apsaugoti ir yra proporcingi, tuos apribojimus turėtų sudaryti tik reikalavimas keliautojams turėti galiojantį ES skaitmeninį COVID pažymėjimą forma. Kad nustatytų, ar turėtų būti laikoma, kad epidemiologinė padėtis labai pablogėjo, valstybės narės visų pirma turėtų atsižvelgti į COVID-19 sukeltą spaudimą jų sveikatos priežiūros sistemai, ypač kiek tai susiję su pacientų priėmimu į ligonines bei intensyviosios priežiūros skyrius ir jų skaičiumi. Šiomis aplinkybėmis ECED skelbia su epidemiologinės padėties pokyčiais susijusius duomenis[8].

Valstybės narės taip pat turėtų įvertinti, ar tikėtina, kad tokie apribojimai turės teigiamą poveikį epidemiologinei padėčiai, įskaitant reikšmingą spaudimo nacionalinėms sveikatos priežiūros sistemoms sumažėjimą, atsižvelgiant į tai, kad epidemiologinę padėtį dažniau lemia vidaus veiksniai, o ne tarpvalstybinės kelionės. Tokiomis aplinkybėmis vidaus nefarmacinės plitimo mažinimo priemonės, pavyzdžiui, kaukių dėvėjimas, vėdinimas ir fizinio atstumo laikymasis, o ne kelionių apribojimai, jei jos įgyvendinamos anksti bei visapusiškai ir yra priimtinos visuomenei, gali veiksmingai padėti sulėtinti COVID-19 plitimą[9].

Kalbant apie galimą reikalavimą turėti galiojantį ES skaitmeninį COVID pažymėjimą, Rekomendacijoje (ES) 2022/107 turėtų atsispindėti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2022/1034[10] padaryti pakeitimai. Pirma, turėtų būti paaiškinta, kad ES

---

6 2022 m. birželio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/1034, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/953 dėl sąveikiųjų COVID-19 skiepijimo, tyrimo ir persirgimo pažymėjimų (ES skaitmeninio COVID pažymėjimo) išdavimo, tikrinimo ir pripažinimo sistema, kuria siekiama sudaryti palankesnes sąlygas laisvai judėti COVID-19 pandemijos metu (OL L 173, 2022 6 30, p. 37). Kartu su tuo reglamentu priimtas 2022 m. birželio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/1035, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/954 dėl sąveikiųjų COVID-19 skiepijimo, tyrimo ir persirgimo pažymėjimų (ES skaitmeninio COVID pažymėjimo), skirtų trečiųjų valstybių piliečiams, teisėtai esantiems arba gyvenantiems valstybių narių teritorijose, išdavimo, tikrinimo ir pripažinimo COVID-19 pandemijos metu sistemos (OL L 173, 2022 6 30, p. 46).

7 Taip pat žr. Reglamento (ES) 2021/953 14 konstatuojamąją dalį: „šiuo reglamentu siekiama palengvinti proporcingumo ir nediskriminavimo principų taikymą, kiek tai susiję su galimais laisvo judėjimo apribojimais COVID-19 pandemijos metu, kartu siekiant aukšto lygio žmonių sveikatos apsaugos. Jis neturėtų būti suprantamas kaip raginimas reaguojant į COVID-19 pandemiją riboti laisvą judėjimą ar kitas pagrindines teises ar sudaryti tam palankias sąlygas, atsižvelgiant į neigiamą tokių apribojimų poveikį Sąjungos piliečiams ir įmonėms <...>“.

8 https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/country-overviews

9 Taip pat žr. Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „COVID-19. ES pasirengimo ir reagavimo tolesnis užtikrinimas: žvilgsnis į ateitį“ (COM/2022/190 *final*).

10 2022 m. birželio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/1034, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/953 dėl sąveikiųjų COVID-19 skiepijimo, tyrimo ir persirgimo pažymėjimų (ES skaitmeninio COVID pažymėjimo) išdavimo, tikrinimo ir pripažinimo sistema, kuria siekiama sudaryti palankesnes sąlygas laisvai judėti COVID-19 pandemijos metu (OL L 173, 2022 6 30, p. 37).

skaitmeninius COVID pažymėjimus, išduotus asmenims, dalyvaujantiems COVID-19 vakcinų klinikiniuose tyrimuose, gali pripažinti kitos valstybės narės, kad būtų panaikinti laisvo judėjimo apribojimai. Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas Sąjungos piliečiams, paskiepytiems COVID-19 vakcina, dėl kurios užbaigta PSO įtraukimo į skubaus naudojimo vaistų sąrašą procedūra, naudotis laisvo judėjimo teise, valstybėms narėms taip pat turėtų būti rekomenduojama pripažinti ES skaitmeninius COVID pažymėjimus, išduotus paskiepijus tokiomis vakcinomis. Be to, tyrimo ir persirgimo pažymėjimai dabar gali būti išduodami remiantis laboratoriniais antigenų testais.

Tam tikrų kategorijų keliautojams, laisvo judėjimo teise besinaudojantiems dėl savo konkrečios padėties ar esminėms funkcijoms atlikti, galimas reikalavimas turėti ES skaitmeninį COVID pažymėjimą neturėtų būti taikomas. Atsižvelgiant į dabartinę saugumo padėtį, svarbu, kad į šį sąrašą būtų aiškiai įtraukti diplomatai, tarptautinių organizacijų darbuotojai ir tarptautinių organizacijų pakviesti asmenys, kurių fizinis buvimas yra būtinas tam, kad šios organizacijos galėtų tinkamai veikti, taip pat karinis personalas, humanitarinę pagalbą teikiantys darbuotojai ir civilinės apsaugos personalas. Į sąrašą taip pat turėtų būti įtraukti asmenys, kuriems taikomas Tarybos įgyvendinimo sprendimo (ES) 2022/382[11] 2 straipsnis, ir jis turėtų atitikti Komisijos pasiūlymą dėl Tarybos rekomendacijos dėl suderinto požiūrio į keliones į Sąjungą COVID-19 pandemijos metu[12]. Kartu tai neturėtų trukdyti valstybėms narėms siūlyti šių kategorijų asmenims skiepytis ir atlikti tyrimus.

Kad būtų galima greitai reaguoti į naujas atsirandančias SARS-CoV-2 viruso atmainas, turėtų būti toliau taikoma skubaus sustabdymo procedūra, kai galima imtis papildomų priemonių be ES skaitmeninio COVID pažymėjimo. Siekiant ją suderinti su pirmiau išdėstytais pakeitimais, reikėtų paaiškinti, kad skubaus sustabdymo procedūra galėtų būti taikoma reaguojant į naujos susirūpinimą keliančios ar stebimosios SARS-CoV-2 atmainos atsiradimą, siekiant sulėtinti jos plitimą taikant kelionių apribojimus, turėti laiko užtikrinti ligoninių pajėgumą tenkinti padidėjusius sveikatos priežiūros poreikius ir paskatinti vakcinų kūrimą. Procedūra taip pat galėtų būti taikoma, kai epidemiologinė padėtis sparčiai ir smarkiai blogėja tiek, kad galima daryti prielaidą, jog atsirado nauja susirūpinimą kelianti arba stebimoji SARS-CoV-2 atmaina.

Jei valstybė narė nustato reikalavimą pateikti galiojantį ES skaitmeninį COVID pažymėjimą arba jei ji imasi papildomų priemonių pagal skubaus sustabdymo procedūrą, ji turėtų skubiai atitinkamai informuoti Komisiją ir kitas valstybes nares per integruotąjį politinio atsako į krizes mechanizmo (IPCR) tinklą ir pateikti informaciją apie tokių kelionių apribojimų priežastis, tikėtiną poveikį, įsigaliojimą ir trukmę. Tai, be kita ko, turėtų apimti informaciją apie tai, kodėl tokių kelionių apribojimų nustatymas atitinka būtinumo ir proporcingumo principus, pavyzdžiui, dėl ypatingos atitinkamos valstybės narės geografinės padėties arba ypatingo jos sveikatos priežiūros sistemos pažeidžiamumo.

Kad laiku gautų aktualią ir reprezentatyvią informaciją apie susirūpinimą keliančių arba stebimųjų SARS-CoV-2 atmainų atsiradimą ir plitimą, valstybės narės turėtų įvertinti įvairių SARS-CoV-2 atmainų plitimą bendruomenėje pagal sekoskaitai atrinktus reprezentatyvius ėminius, atlikti genetinį apibūdinimą ir pranešti atmainų tipo nustatymo rezultatus pagal ECDC paskelbtas sekoskaitos gaires[13].

---

11 2022 m. kovo 4 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/382, kuriuo pagal Direktyvos 2001/55/EB 5 straipsnį nustatoma, kad iš Ukrainos yra perkeltųjų asmenų masinis srautas, ir pradedama taikyti laikinoji apsauga (OL L 71, 2022 3 4, p. 1).

12 COM(2022) 680 *final*.

13 https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/methods-detection-and-characterisation-sars-cov-2-variants-second-update

Taip pat tebėra svarbu užtikrinti, kad informacija apie bet kokias naujas priemones būtų viešai prieinama kuo anksčiau. Iš tiesų, kaip Komisija pažymėjo 2022 m. rugsėjo 2 d. komunikate, valstybės narės turėtų dėti visas pastangas, kad užtikrintų, jog potencialūs keliautojai būtų gerai informuoti apie galimus kelionių apribojimus, su kuriais jie gali susidurti atvykę į kitą valstybę narę. Interneto platforma „Re-Open EU“[14] tebėra pagrindinis informacijos šaltinis visiems Sąjungoje keliaujantiems asmenims.

Komisija taip pat siūlo atsisakyti nuo 2020 m. spalio mėn., kai buvo priimta Tarybos rekomendacija (ES) 2020/1475[15], ECDC skelbiamo šviesoforo spalvų sistemos žemėlapio[16]. Atsižvelgiant į epidemiologinius pokyčius, žemėlapio metodika buvo pritaikyta 2021 m. vasario mėn.[17], 2021 m. birželio mėn.[18] ir 2022 m. sausio mėn.[19] Jo naujausia versija, taikant 14 dienų praneštų atvejų rodiklį, kuris buvo įvertintas atsižvelgiant į skiepijimosi apimtį, buvo grindžiama patirtimi, susijusia su delta atmaina. Tačiau dėl didelio omikron atmainos sukeltų infekcijų skaičiaus didelė žemėlapio dalis buvo pažymėta tamsiai raudona spalva, nepaisant to, kad visos valstybės narės panaikino laisvo judėjimo apribojimus. Be to, kadangi valstybės narės pritaikė savo tyrimų pajėgumus, daugelis regionų tapo tamsiai pilkos spalvos, nes atliktų tyrimų rodikliai, apie kuriuos pranešta, nukrito žemiau Rekomendacijoje (ES) 2022/107 nustatytos ribos. Šis tyrimo strategijų pokytis pereinant prie reprezentatyviosios gyventojų imties artimiausioje ateityje nesikeis. Todėl šviesoforo spalvų sistemos žemėlapis tapo nebetinkamas epidemiologinei padėčiai Sąjungoje atvaizduoti. Po diskusijų su valstybėmis narėmis ir Komisija ECDC žemėlapio skelbimą jau laikinai sustabdė 2022 m. liepos mėn.

Taigi Komisija taip pat siūlo kartu su šviesoforo spalvų sistemos žemėlapiu panaikinti nuorodas į konkrečias papildomas priemones, taikomas iš tamsiai raudona spalva pažymėtų zonų keliaujantiems asmenims. Bet kuriuo atveju ECDC toliau skelbs aktualius duomenis apie individualius epidemiologinius rodiklius[20]. Taip užtikrinama nuolatinė galimybė palyginti epidemiologinę padėtį skirtinguose regionuose, visų pirma jei epidemiologinė padėtis pablogėja.

Galiausiai privalomas keleivio buvimo vietos anketos (PLF) pateikimas keliaujant ES viduje kontaktų atsekimo tikslais yra papildomas reikalavimas norint naudotis laisvo judėjimo teise. Todėl toks reikalavimas pateisinamas tik jei jis būtinas ir proporcingas. Visų pirma valstybės narės neturėtų reikalauti, kad asmenys, keliaujantys į jų teritoriją privačiu transportu (automobiliu, dviračiu ar pėsčiomis) pateiktų PLF. Taip yra todėl, kad jų ekspozicija neišvengiamai yra mažesnė nei keliaujant viešuoju transportu ir kad jie paprastai žino savo bendrakeleivių tapatybę.

Tačiau, jei valstybės narės norėtų aktyvuoti tarpvalstybinių keleivių kontaktų atsekimą, yra parengtos bendros priemonės, pvz., ES skaitmeninė keleivio buvimo vietos anketa ir keleivio buvimo vietos anketų mainų platforma, kuriomis naudojantis galima keistis keleivių

---

14 https://reopen.europa.eu/

15 2020 m. spalio 13 d. Tarybos rekomendacija (ES) 2020/1475 dėl suderinto požiūrio į laisvo judėjimo apribojimą reaguojant į COVID-19 pandemiją (OL L 337, 2020 10 14, p. 3).

16 https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/situation-updates/weekly-maps-coordinated-restriction-free-movement

17 2021 m. vasario 1 d. Tarybos rekomendacija (ES) 2021/119, kuria iš dalies keičiama Rekomendacija (ES) 2020/1475 dėl suderinto požiūrio į laisvo judėjimo apribojimą reaguojant į COVID-19 pandemiją (OL L 36I, 2021 2 2, p. 1).

18 2021 m. birželio 14 d. Tarybos rekomendacija (ES) 2021/961, kuria iš dalies keičiama Rekomendacija (ES) 2020/1475 dėl suderinto požiūrio į laisvo judėjimo apribojimą reaguojant į COVID-19 pandemiją (OL L 213 I, 2021 6 16, p. 1).

19 Rekomendacija (ES) 2022/107.

20 https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/country-overviews

duomenimis ir taip sustiprinti jų kontaktų atsekimo pajėgumus, kartu sumažinant keleiviams ir vežėjams tenkančią naštą. Kad išvengtų poreikio teikti PLF, valstybės narės, kai tai įmanoma pagal nacionalinę teisę ir laikydamosi duomenų apsaugos taisyklių, taip pat galėtų apsvarstyti galimybę naudoti esamus keleivių duomenis sąlytį turėjusių asmenų atsekimo tikslais.

Komisija, padedama ECDC, toliau nuolat peržiūrės Rekomendaciją (ES) 2022/107. Jei būtina, ji pasiūlys tolesnius pakeitimus, atliekamus atsižvelgiant į epidemiologinius pokyčius.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Šia rekomendacija siekiama įgyvendinti galiojančias nuostatas, susijusias su judėjimo laisvės apribojimais dėl visuomenės sveikatos sumetimų.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Ši rekomendacija suderinta su kitomis Sąjungos politikos sritimis, kaip antai visuomenės sveikatos ir vidaus sienų kontrolės.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV), ypač jos 21 straipsnio 2 dalis, 168 straipsnio 6 dalis ir 292 straipsnis.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

SESV 292 straipsniu Tarybai suteikiama teisė priimti rekomendacijas. Pagal šią nuostatą Taryba sprendžia remdamasi Komisijos pasiūlymu visais atvejais, kai Sutartyse numatyta, kad ji priima aktus remdamasi Komisijos pasiūlymu.

Taip yra ir šiuo atveju – būtina nustatyti suderintą požiūrį, leisiantį išvengti trikdžių, kuriuos kelia vienašališkai ir nekoordinuotai taikomos priemonės, ribojančios laisvą judėjimą Sąjungoje. SESV 21 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad kiekvienas Sąjungos pilietis turi teisę laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje laikydamasis Sutartyse ir joms įgyvendinti priimtose nuostatose nustatytų apribojimų bei sąlygų. Jei šiam tikslui pasiekti reikėtų Sąjungos veiksmų, Europos Parlamentas ir Taryba pagal įprastą teisėkūros procedūrą gali priimti nuostatas, kuriomis remiantis būtų galima lengviau naudotis šiomis teisėmis.

Pagal 168 straipsnio 6 dalį Taryba Komisijos pasiūlymu taip pat gali teikti rekomendacijas siekiant užtikrinti aukšto lygio žmonių sveikatos apsaugą nustatant ir įgyvendinant visas Sąjungos politikos kryptis ir priemones.

- **Proporcingumo principas**

Tikėtina, kad taikant vienašales ar nesuderintas priemones laisvo judėjimo apribojimai bus nenuoseklūs ir suskaidyti, todėl Sąjungos piliečiai, norėdami pasinaudoti savo Sąjungos teisėmis, patirs netikrumą. Pasiūlymu neviršijama to, kas būtina ir proporcinga numatytam tikslui pasiekti.

3. *EX POST* VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Netaikoma.

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Pasiūlyme atsižvelgiama į reguliariai vykstančias diskusijas su valstybėmis narėmis, turimą informaciją apie epidemiologinės padėties raidą ir atitinkamus turimus mokslinius įrodymus.

- **Poveikio vertinimas**

Netaikoma.

- **Pagrindinės teisės**

Judėjimo laisvė yra pagrindinė teisė, įtvirtinta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 45 straipsnyje. Remiantis proporcingumo principu, apribojimai galimi tik tuo atveju, kai jie būtini ir tikrai atitinka Sąjungos pripažintus bendrus interesus arba reikalingi kitų teisėms ir laisvėms apsaugoti. Chartijos 21 straipsniu draudžiami apribojimai dėl pilietybės Sutarčių taikymo srityje.

Bet kokie laisvo judėjimo teisės apribojimai Sąjungoje turi būti pagrįsti visuomenės sveikatos priežastimis, proporcingi ir nustatyti pagal objektyvius ir nediskriminacinius kriterijus. Tai turi būti tinkama priemonė siekti reikiamo tikslo; apribojimai turi neviršyti to, kas būtina tam tikslui pasiekti.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Nėra.

5. KITI ELEMENTAI

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Siūlomi šie Rekomendacijos (ES) 2022/107 pakeitimai:

– Su pandemija susijusių laisvo judėjimo apribojimų, įskaitant įpareigojimą turėti ES skaitmeninį COVID pažymėjimą, nebuvimas turėtų būti norma.

– Jei, reaguojant į labai blogėjančią epidemiologinę padėtį, laisvo judėjimo apribojimai vis dėlto yra būtini visuomenės sveikatai apsaugoti ir yra proporcingi, jie turėtų apsiriboti tik reikalavimu turėti ES skaitmeninį COVID pažymėjimą ir neturėtų būti taikomi į būtiną kelionę vykstantiems asmenims, vaikams ir tarpvalstybiniams darbuotojams. Jei valstybė narė nustato tokius apribojimus, ji turėtų skubiai pateikti Komisijai ir kitoms valstybėms narėms informaciją apie jų priežastis, tikėtiną poveikį, įsigaliojimą bei trukmę, ir turėtų juos panaikinti, kai tik tai leis epidemiologinė padėtis. Dėl tokių apribojimų turėtų būti tariamasi integruoto politinio atsako į krizes (IPCR) tinkle, be kita ko, siekiant užtikrinti suderinamumą su kelionių iš trečiųjų šalių taisyklėmis.

– Valstybės narės turėtų pripažinti skiepijimo pažymėjimus, išduotus pagal Reglamentą (ES) 2021/953 dėl COVID-19 vakcinos, dėl kurios užbaigta PPO įtraukimo į skubaus naudojimo vaistų sąrašą procedūra. Valstybės narės taip pat galėtų pripažinti skiepijimo pažymėjimus, išduotus klinikinių tyrimų dalyviams pagal Reglamento (ES) 2021/953 5 straipsnio 5 dalį.

– Punktas dėl tyrimo pažymėjimų taip pat apima pažymėjimus, pagrįstus laboratoriniais antigenų testais, įtrauktais į bendrą ES COVID-19 antigenų testų sąrašą, kaip numatyta Reglamente (ES) 2021/953.

– Punkte dėl persirgimo pažymėjimų pateikiama tik kryžminė nuoroda į Reglamentą (ES) 2021/953, taip pat atsižvelgiant į Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2022/256[21] nustatytą galimybę išduoti tokius pažymėjimus remiantis antigenų testais.

– Į būtiną kelionę vykstančių asmenų sąrašas turėtų taip pat apimti diplomatus, tarptautinių organizacijų darbuotojus ar jų pakviestus asmenis, karinį personalą, humanitarinę pagalbą teikiančius darbuotojus, civilinės apsaugos darbuotojus ir asmenis, kuriems taikomas Tarybos įgyvendinimo sprendimo (ES) 2022/382 2 straipsnis, ir turėtų derėti su Tarybos rekomendacijoje dėl kelionių iš trečiųjų šalių nustatytu sąrašu.

– Papildomos priemonės gali būti taikomos kaip skubus sustabdymo mechanizmas, kad būtų užtikrintas suderintas požiūris atsiradus naujai susirūpinimą keliančiai ar stebimajai SARS-CoV-2 atmainai.

– Valstybės narės turėtų įvertinti įvairių SARS-CoV-2 atmainų plitimą bendruomenėje pagal sekoskaitai atrinktus reprezentatyvius ėminius, atlikti genetinį apibūdinimą ir pranešti atmainų tipo nustatymo rezultatus pagal ECDC paskelbtas sekoskaitos gaires.

– Jei valstybė narė, reaguodama į naujos susirūpinimą keliančios ar stebimosios SARS-CoV-2 atmainos atsiradimą, inicijuoja skubaus sustabdymo mechanizmą, ji neturėtų reikalauti, kad keliautojai, atliekantys esmines funkcijas ar turintys esminių poreikių, arba tarpvalstybiniai darbuotojai, laikytųsi karantino ar saviizoliacijos.

– Rekomendacijos priede pateiktas ES šviesoforo spalvų sistemos žemėlapis ir atitinkamos nuorodos 17–19 punktuose išbraukiamos, įskaitant atitinkamas nuorodas į tamsiai raudonos spalvos zonas.

– Punktas dėl PLF pritaikomas siekiant jį suderinti su 2022 m. rugsėjo 2 d. Komisijos komunikatu ir rekomenduoti valstybėms narėms nereikalauti pateikti PLF keliaujant privačiu transportu ar pėsčiomis.

[21] 2022 m. vasario 22 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2022/256, kuriuo dėl persirgimo pažymėjimų išdavimo remiantis greitaisiais antigenų tyrimais iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/953 (OL L 42, 2022 2 23, p. 4).

2022/0334 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS REKOMENDACIJA

kuria iš dalies keičiama Rekomendacija (ES) 2022/107 dėl suderinto požiūrio, kuriuo siekiama sudaryti palankesnes sąlygas saugiai ir laisvai judėti COVID-19 pandemijos metu

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 21 straipsnio 2 dalį, 168 straipsnio 6 dalį ir 292 straipsnio pirmą ir antrą sakinius,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

(1) 2022 m. sausio 25 d. Taryba priėmė rekomendaciją (ES) 2022/107 dėl suderinto požiūrio, kuriuo siekiama sudaryti palankesnes sąlygas saugiai ir laisvai judėti COVID-19 pandemijos metu, kuria pakeičiama Rekomendacija (ES) 2020/1475[1]. Rekomendacijoje (ES) 2022/107 laikomasi į asmenį orientuoto požiūrio dėl su COVID-19 pandemija susijusių laisvo judėjimo apribojimų nustatant, kad asmeniui, turinčiam pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/953[2] išduotą galiojantį pažymėjimą (toliau – ES skaitmeninis COVID pažymėjimas), iš esmės neturėtų būti taikomi papildomi apribojimai, tokie kaip tyrimas ar karantinas, nepriklausomai nuo jo išvykimo vietos Sąjungoje. Gali būti reikalaujama, kad asmenys, kurie neturi galiojančio ES skaitmeninio COVID pažymėjimo, atliktų tyrimą prieš atvykdami arba ne vėliau kaip per 24 valandas po atvykimo. Rekomendacija (ES) 2022/107 taip pat nustatyta pritaikyta šviesoforo spalvų sistemos žemėlapio, vaizduojančio epidemiologinę padėtį regionų lygmeniu visoje Sąjungoje, metodika, nustatyta Tarybos rekomendacijoje (ES) 2020/1475[3] ir kas savaitę skelbiama Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro (ECDC);

(2) 2021 m. lapkričio 25 d., kai Komisija priėmė savo pasiūlymą[4], kuris vėliau tapo Rekomendacija (ES) 2022/107, su COVID-19 pandemija susijusi epidemiologinė padėtis labai skyrėsi nuo šiandieninės. Tuo metu susirūpinimą kelianti delta atmaina

---

1 2022 m. sausio 25 d. Tarybos rekomendacija (ES) 2022/107 dėl suderinto požiūrio, kuriuo siekiama sudaryti palankesnes sąlygas saugiai ir laisvai judėti COVID-19 pandemijos metu, kuria pakeičiama Rekomendacija (ES) 2020/1475 (OL L 18, 2022 1 27, p. 110).

2 2021 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/953 dėl sąveikiųjų COVID-19 skiepijimo, tyrimo rezultatų ir persirgimo pažymėjimų (ES skaitmeninis COVID pažymėjimas) išdavimo, tikrinimo ir pripažinimo sistemos, kuria siekiama sudaryti palankesnes sąlygas laisvai judėti COVID-19 pandemijos metu (OL L 211, 2021 6 15, p. 1).

3 2020 m. spalio 13 d. Tarybos rekomendacija (ES) 2020/1475 dėl suderinto požiūrio į laisvo judėjimo apribojimą reaguojant į COVID-19 pandemiją (OL L 337, 2020 10 14, p. 3).

4 Pasiūlymas dėl Tarybos rekomendacijos dėl suderinto požiūrio, kuriuo siekiama sudaryti palankesnes sąlygas saugiai ir laisvai judėti COVID-19 pandemijos metu, kuria pakeičiama Rekomendacija (ES) 2020/1475 (COM(2021) 749 *final*).

vis dar vyravo Sąjungoje. Praėjus daugiau kaip dešimčiai mėnesių, Sąjungoje ėmė dominuoti labai užkrečiama omikron atmaina (įvairių atmainos potipių forma);

(3) omikron atmaina sukelia ne tokią sunkią ligą kaip anksčiau nustatyta delta atmaina, o tai bent iš dalies galima pagrįsti vakcinacijos ir ankstesnės infekcijos apsauginiu poveikiu[5]. Dėl šios priežasties ir dėl tokio aukštesnio apsaugos lygio spaudimą sveikatos priežiūros sistemoms šiuo metu galima suvaldyti, net ir trumpalaikio užsikrėtimų skaičiaus piko metu, kaip antai per 2022 m. vasarą užfiksuotą bangą, kurią sukėlė omikron atmainos potipiai BA.4 ir BA.5;

(4) bet kokie laisvo judėjimo suvaržymai, nustatyti reaguojant į COVID-19 pandemiją, neturi viršyti to, kas tikrai būtina visuomenės sveikatai apsaugoti. Kaip pažymėta Rekomendacijos (ES) 2022/107 1 ir 2 punktuose, bet kokie tokie apribojimai, laikantis būtinumo ir proporcingumo principų, turėtų būti panaikinti, kai tik tai leidžia epidemiologinė situacija. Iki 2022 m. rugpjūčio mėn. visos valstybės narės panaikino visas priemones, darančias poveikį laisvam asmenų judėjimui Sąjungoje, įskaitant keliautojams taikomą reikalavimą turėti ES skaitmeninį COVID pažymėjimą;

(5) todėl Rekomendacijoje (ES) 2022/107 nustatytas požiūris turėtų būti atitinkamai pritaikytas. Visų pirma ta rekomendacija turėtų būti iš dalies pakeista nustatant, kad valstybės narės iš esmės neturėtų taikyti jokių su pandemija susijusių asmenų laisvo judėjimo apribojimų visuomenės sveikatos sumetimais. 2022 m. vasaros banga yra pavyzdys, kaip didelis viruso plitimas, atsiradus naujai susirūpinimą keliančiai atmainai, nebūtinai lemia didelį spaudimą nacionalinėms sveikatos priežiūros sistemoms. Tai rodo, kad svarstant galimybę nustatyti laisvo asmenų judėjimo apribojimus remiantis užsikrėtimo atvejų skaičiumi arba naujos atmainos atsiradimu, svarbu laikytis atsargaus požiūrio;

(6) tačiau pasaulinė COVID-19 pandemija nesibaigė. Negalima atmesti tikimybės, kad kils naujos infekcijų bangos, dėl kurių epidemiologinė padėtis gali pablogėti, be kita ko, atsiradus naujai susirūpinimą keliančiai atmainai. Todėl svarbu visoje Sąjungoje toliau koordinuoti pasirengimą. Be kita ko, 2022 m. birželio 29 d. Europos Parlamentas ir Taryba pratęsė Reglamento (ES) 2021/953 dėl ES skaitmeninio COVID pažymėjimo taikymą iki 2023 m. birželio 30 d.;

(7) ES skaitmeninio COVID pažymėjimo sistemos galiojimo pratęsimu užtikrinama, kad Sąjungos piliečiai galėtų toliau naudotis sąveikiaisiais ir tarpusavyje pripažįstamais COVID-19 skiepijimo, tyrimo ir persirgimo pažymėjimais, jei valstybės narės manytų, kad būtina laikinai vėl nustatyti tam tikrus laisvo judėjimo apribojimus visuomenės sveikatos sumetimais. Kartu svarbu pabrėžti, kad Reglamentu (ES) 2021/953 valstybės narės jokiu būdu neįpareigojamos reikalauti, kad besinaudojantys laisvo judėjimo teise pateiktų skiepijimo, tyrimo ar persirgimo statuso įrodymus;

(8) kai valstybė narė, reaguodama į labai pablogėjusią epidemiologinę padėtį, mano, kad laisvo judėjimo apribojimai vis dėlto yra būtini visuomenės sveikatai apsaugoti ir yra proporcingi, tie apribojimai turėtų apsiriboti reikalavimu keliautojams turėti galiojantį ES skaitmeninį COVID pažymėjimą. Visų pirma Sąjungoje keliaujančių asmenų, turinčių galiojantį ES skaitmeninį COVID pažymėjimą, tokiais atvejais neturėtų būti reikalaujama laikytis karantino, saviizoliacijos ar atlikti papildomą tyrimą. Kad nustatytų, ar padėtis turėtų laikoma rimtu epidemiologinės padėties pablogėjimu, valstybės narės visų pirma turėtų atsižvelgti į COVID-19 sukeltą spaudimą jų sveikatos priežiūros sistemai, ypač kiek tai susiję su pacientų priėmimu į ligonines bei

5 https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/latest-evidence/clinical

intensyviosios priežiūros skyrius ir jų skaičiumi. Šiomis aplinkybėmis Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras (ECDC) skelbia su epidemiologinės padėties pokyčiais susijusius duomenis;

(9) valstybės narės taip pat turėtų įvertinti, ar tikėtina, kad tokie apribojimai turės teigiamą poveikį epidemiologinei padėčiai, įskaitant reikšmingą spaudimo nacionalinėms sveikatos priežiūros sistemoms sumažėjimą, atsižvelgiant į tai, kad epidemiologinę padėtį dažnai lemia vidaus veiksniai, o ne tarpvalstybinės kelionės. Tokiomis aplinkybėmis, vidaus nefarmacinės plitimo mažinimo priemonės, pavyzdžiui, kaukių dėvėjimas, vėdinimas ir fizinio atstumo laikymasis, o ne kelionių apribojimai gali būti veiksmingos priemonės siekiant sulėtinti COVID-19 plitimą, jei jos įgyvendinamos anksti bei visapusiškai ir yra priimtinos visuomenei[6];

(10) kalbant apie galimą reikalavimą turėti galiojantį ES skaitmeninį COVID pažymėjimą, Rekomendacijoje (ES) 2022/107 turėtų atsispindėti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2022/1034[7] padaryti Reglamento (ES) 2021/953 pakeitimai. Pirma, turėtų būti nurodyta, kad ES skaitmeninius COVID pažymėjimus, išduotus asmenims, dalyvaujantiems COVID-19 vakcinų klinikiniuose tyrimuose, gali pripažinti kitos valstybės narės, kad būtų panaikinti laisvo judėjimo apribojimai. Siekiant Sąjungos piliečiams, paskiepytiems COVID-19 vakcina, dėl kurios užbaigta PSO įtraukimo į skubaus naudojimo vaistų sąrašą procedūra, sudaryti palankesnes sąlygas naudotis laisvo judėjimo teise, valstybėms narėms taip pat rekomenduojama pripažinti ES skaitmeninius COVID pažymėjimus, išduotus paskiepijus tokiomis vakcinomis; Be to, tyrimo ir persirgimo pažymėjimai dabar gali būti išduodami remiantis laboratoriniais antigenų testais;

(11) tam tikrų kategorijų keliautojams, laisvo judėjimo teise besinaudojantiems dėl savo konkrečios padėties ar esminėms funkcijoms atlikti, galimas reikalavimas turėtų ES skaitmeninį COVID pažymėjimą neturėtų būti taikomas. Atsižvelgiant į dabartinę saugumo padėtį, svarbu, kad į šį sąrašą būtų aiškiai įtraukti diplomatai, tarptautinių organizacijų darbuotojai ir tarptautinių organizacijų pakviesti asmenys, kurių fizinis buvimas yra būtinas tam, kad šios organizacijos galėtų tinkamai veikti, taip pat karinis personalas, humanitarinę pagalbą teikiantys darbuotojai ir civilinės apsaugos personalas. Į sąrašą taip pat turėtų būti įtraukti asmenys, kuriems taikomas Tarybos įgyvendinimo sprendimo (ES) 2022/382[8] 2 straipsnis, ir jis turėtų derėti su Tarybos rekomendacija (ES) 2022/XXXX[9]. Kartu tai neturėtų trukdyti valstybėms narėms siūlyti šių kategorijų asmenims skiepytis ir atlikti tyrimus;

(12) kad būtų galima greitai reaguoti į naujas atsirandančias SARS-CoV-2 atmainas, turėtų būti toliau taikoma skubaus sustabdymo procedūra, t. y. galimybė imtis kitų priemonių

---

6 Taip pat žr. Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „COVID-19. ES pasirengimo ir reagavimo tolesnis užtikrinimas: žvilgsnis į ateitį“ (COM/2022/190 *final*).

7 2022 m. birželio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/1034, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/953 dėl sąveikiųjų COVID-19 skiepijimo, tyrimo ir persirgimo pažymėjimų (ES skaitmeninio COVID pažymėjimo) išdavimo, tikrinimo ir pripažinimo sistema, kuria siekiama sudaryti palankesnes sąlygas laisvai judėti COVID-19 pandemijos metu (OL L 173, 2022 6 30, p. 37).

8 2022 m. kovo 4 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/382, kuriuo pagal Direktyvos 2001/55/EB 5 straipsnį nustatoma, kad iš Ukrainos yra perkeltųjų asmenų masinis srautas, ir pradedama taikyti laikinoji apsauga (OL L 71, 2022 3 4, p. 1).

9 Tarybos rekomendacija (ES) 2022/XXXX dėl suderinto požiūrio į keliones į Sąjungą COVID-19 pandemijos metu, kuria pakeičiama Tarybos rekomendacija (ES) 2020/912 (OL L XX, 2022 Z Y, p. XX).

be ES skaitmeninio COVID pažymėjimo. Skubaus sustabdymo procedūra galėtų būti taikoma reaguojant į naujos susirūpinimą keliančios ar stebimosios SARS-CoV-2 atmainos atsiradimą, siekiant sulėtinti jos plitimą taikant kelionių apribojimus, turėti laiko užtikrinti ligoninių pajėgumą tenkinti padidėjusius sveikatos priežiūros poreikius ir paskatinti vakcinų kūrimą. Procedūra taip pat galėtų būti taikoma, kai epidemiologinė padėtis sparčiai ir smarkiai blogėja tiek, kad galima daryti prielaidą, jog atsirado nauja susirūpinimą kelianti arba stebimoji SARS-CoV-2 atmaina.

(13) jei valstybė narė nustato reikalavimą pateikti galiojantį ES skaitmeninį COVID pažymėjimą arba jei ji imasi papildomų priemonių pagal skubaus sustabdymo procedūrą, ji turėtų skubiai atitinkamai informuoti Komisiją ir kitas valstybes nares per integruotąjį politinio atsako į krizes mechanizmo (IPCR) tinklą ir pateikti informaciją apie tokių kelionių apribojimų priežastis, tikėtiną poveikį, įsigaliojimą ir trukmę. Tai, be kita ko, turėtų būti informacija apie tai, kodėl tokių kelionių apribojimų nustatymas atitinka būtinumo ir proporcingumo principus, pavyzdžiui, dėl ypatingos atitinkamos valstybės narės geografinės padėties arba ypatingo jos sveikatos priežiūros sistemos pažeidžiamumo. Tai taip pat turėtų padėti užtikrinti suderinamumą su kelionių iš trečiųjų šalių taisyklėmis;

(14) kad laiku gautų aktualią ir reprezentatyvią informaciją apie susirūpinimą keliančių arba stebimųjų SARS-CoV-2 atmainų atsiradimą ir plitimą, valstybės narės turėtų įvertinti įvairių SARS-CoV-2 atmainų plitimą bendruomenėje pagal sekoskaitai atrinktus reprezentatyvius ėminius, atlikti genetinį apibūdinimą ir pranešti atmainų tipo nustatymo rezultatus pagal Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro paskelbtas sekoskaitos gaires[10];

(15) taip pat tebėra svarbu užtikrinti, kad informacija apie bet kokias naujas priemones būtų viešai prieinama kuo anksčiau. Iš tiesų, kaip pažymėjo Komisija 2022 m. rugsėjo 2 d. komunikate[11], valstybės narės turėtų kuo veiksmingiau užtikrinti, kad potencialūs keliautojai būtų gerai informuoti apie galimus kelionių apribojimus, su kuriais jie gali susidurti atvykę į kitą valstybę narę. Interneto platforma „Re-Open EU“ tebėra svarbus informacijos šaltinis visiems Sąjungoje keliaujantiems asmenims;

(16) tikslinga nuo 2020 m. spalio mėn., kai buvo priimta Tarybos rekomendacija (ES) 2020/1475, atsisakyti Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro skelbiamo šviesoforo spalvų sistemos žemėlapio. Atsižvelgiant į epidemiologinius pokyčius, žemėlapio metodika buvo pritaikyta kelis kartus. Jo naujausia versija, taikant 14 dienų praneštų atvejų rodiklį, kuris buvo įvertintas atsižvelgiant į skiepijimosi apimtį, buvo grindžiama patirtimi, susijusia su delta atmaina. Tačiau dėl didelio omikron atmainos sukeltų infekcijų skaičiaus didelė žemėlapio dalis buvo pažymėta tamsiai raudona spalva, nepaisant to, kad visos valstybės narės panaikino laisvo judėjimo apribojimus. Be to, kadangi valstybės narės pritaikė savo tyrimų pajėgumus, daugelis regionų tapo tamsiai pilkos spalvos, nes atliktų tyrimų rodikliai, apie kuriuos pranešta, nukrito žemiau Rekomendacijoje (ES) 2022/107 nustatytos ribos. Šis tyrimo strategijų pokytis pereinant prie reprezentatyviosios gyventojų imties artimiausioje ateityje nesikeis. Todėl šviesoforo spalvų sistemos žemėlapis tapo nebetinkamas epidemiologinei padėčiai Sąjungoje atvaizduoti. Po diskusijų su valstybėmis narėmis ir Komisija,

---

10 https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/methods-detection-and-characterisation-sars-cov-2-variants-second-update

11 Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „ES atsakas į COVID-19 protrūkį: pasirengimas rudeniui ir 2023 m. žiemai“ (COM(2022) 452 *final*).

Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras žemėlapio skelbimą jau laikinai sustabdė 2022 m. liepos mėn.;

(17) taigi kartu su šviesoforo spalvų sistemos žemėlapiu Rekomendacijoje (ES) 2022/107 turėtų būti panaikintos nuorodos į konkrečias papildomas priemones, taikomas iš tamsiai raudona spalva pažymėtų zonų keliaujantiems asmenims;

(18) privalomas keleivio buvimo vietos anketos (PLF) pateikimas keliaujant ES viduje kontaktų atsekimo tikslais yra papildomas reikalavimas norint naudotis laisvo judėjimo teise. Todėl toks reikalavimas pateisinamas tik jei jis būtinas ir proporcingas. Visų pirma valstybės narės neturėtų reikalauti, kad asmenys, keliaujantys į jų teritoriją privačiu transportu (automobiliu, dviračiu ar pėsčiomis) pateiktų PLF. Taip yra todėl, kad jų ekspozicija neišvengiamai yra mažesnė nei keliaujant viešuoju transportu ir kad jie paprastai žino savo bendrakeleivių tapatybę;

(19) tačiau, jei valstybės narės norėtų aktyvuoti tarpvalstybinių keleivių kontaktų atsekimą, yra parengtos bendros priemonės, pvz., ES skaitmeninė keleivio buvimo vietos anketa ir keleivio buvimo vietos anketų mainų platforma, kuriomis naudojantis galima keistis keleivių duomenimis ir taip sustiprinti jų kontaktų atsekimo pajėgumus, kartu sumažinant keleiviams ir vežėjams tenkančią naštą. Kad išvengtų poreikio teikti PLF, valstybės narės, kai tai įmanoma pagal nacionalinę teisę ir laikydamosi duomenų apsaugos taisyklių, taip pat galėtų apsvarstyti galimybę naudoti esamus keleivių duomenis sąlytį turėjusių asmenų atsekimo tikslais;

(20) Komisija, padedama Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro, turėtų toliau reguliariai peržiūrėti Rekomendaciją (ES) 2022/107 ir perduoti išvadas svarstyti Tarybai, prireikus kartu su pasiūlymu tą rekomendaciją iš dalies pakeisti,

PRIĖMĖ ŠIĄ REKOMENDACIJĄ:

Rekomendacija (ES) 2022/107 iš dalies keičiama taip:

(1) po 10 punkto esanti antraštė „Suderinta sistema, kuria siekiama sudaryti palankesnes sąlygas laisvai judėti COVID-19 pandemijos metu“ pakeičiama taip:

„Suderinta laisvo judėjimo COVID-19 pandemijos metu sistema“;

(2) 11 punktas pakeičiamas taip:

„11. Valstybės narės neturėtų nustatyti jokių su pandemija susijusių laisvo asmenų judėjimo teisės apribojimų visuomenės sveikatos sumetimais, išskyrus 11a ir 22 punktuose nurodytas situacijas.“;

(3) įterpiami šie 11a, 11b ir 11c punktai:

„11a. Nedarant poveikio 22 punkte nustatytai skubaus sustabdymo procedūrai, valstybė narė turėtų nustatyti su pandemija susijusius laisvo asmenų judėjimo teisės apribojimus visuomenės sveikatos sumetimais tik laikydamasi 1–10 punktuose nustatytų bendrųjų principų ir reaguodama į labai pablogėjusią epidemiologinę padėtį.

Kad nustatytų, ar pagal pirmą pastraipą turėtų būti laikoma, jog padėtis labai blogėja, valstybės narės visų pirma turėtų atsižvelgti į COVID-19 sukeltą spaudimą jų sveikatos priežiūros sistemoms, visų pirma kiek tai susiję su pacientų priėmimu į ligonines bei intensyviosios priežiūros skyrius ir jų skaičiumi.

Prieš nustatydama tokius apribojimus, valstybė narė turėtų įvertinti, ar tikėtina, kad jie turės teigiamą poveikį epidemiologinei padėčiai, įskaitant reikšmingą spaudimo nacionalinėms sveikatos priežiūros sistemoms sumažėjimą.

Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras turėtų valstybėms narėms ir Komisijai reguliariai teikti informaciją apie epidemiologinės padėties pokyčius.

11b. Jei valstybė narė nustato apribojimus pagal 11a punktą, keliautojų turėtų būti reikalaujama tik turėti galiojantį ES skaitmeninį COVID pažymėjimą, išduotą pagal Reglamentą (ES) 2021/953 ir atitinkantį 12 punkto sąlygas.

Atsižvelgiant į tai, turėtų būti taikomos šios nukrypti leidžiančios nuostatos:

(a) išimtis reikalavimui turėti galiojantį ES skaitmeninį COVID pažymėjimą, nustatyta 16 punkte;

(b) papildomos priemonės, kurių imtasi pagal 22 punkte nustatytą skubaus sustabdymo procedūrą, kuriomis siekiama užkirsti kelią susirūpinimą keliančių ar stebimųjų SARS-CoV-2 atmainų plitimui.

11c. Jei valstybė narė nustato apribojimus pagal 11a punktą, ji turėtų skubiai atitinkamai informuoti Komisiją ir kitas valstybes nares per integruotąjį politinio atsako į krizes mechanizmo (IPCR) tinklą. Tuo tikslu valstybė narė turėtų pateikti šią informaciją:

(a) tokio reikalavimo priežastis, įskaitant jo atitiktį būtinumo ir proporcingumo principams;

(b) tokio reikalavimo tikėtino poveikio epidemiologinei padėčiai įvertį, be kita ko, dėl spaudimo nacionalinėms sveikatos priežiūros sistemoms;

(c) tokio reikalavimo įsigaliojimą ir trukmę.

Be to, dėl tokių apribojimų turėtų būti tariamasi IPCR tinkle, be kita ko, siekiant užtikrinti suderinamumą su Rekomendacija (ES) 2022/XXXX.“

(4) 12 punktas pakeičiamas taip:

„12. Turėtų būti pripažįstami šie ES skaitmeniniai COVID pažymėjimai, jei galima patikrinti jų autentiškumą, galiojimą ir vientisumą:

(a) pagal Reglamentą (ES) 2021/953 išduoti skiepijimo COVID-19 vakcina, kuriai taikoma to reglamento 5 straipsnio 5 dalies pirma pastraipa, pažymėjimai arba skiepijimo COVID-19 vakcina, dėl kurios užbaigta PSO įtraukimo į skubaus naudojimo vaistų sąrašą procedūra, pažymėjimai, kuriuose nurodyta, kad jų turėtojas yra:

– užbaigęs pirminio skiepijimo kursą ir po paskutinės dozės yra praėjusios bent 14 dienų arba

– po pirminio skiepijimo kurso užbaigimo paskiepytas viena ar daugiau stiprinamųjų dozių,

jei Reglamente (ES) 2021/953 nustatytas pripažinimo laikotarpis dar nėra pasibaigęs.

Valstybės narės taip pat galėtų pripažinti skiepijimo pažymėjimus, išduotus paskiepijus kitomis COVID-19 vakcinomis, kurioms taikoma Reglamento (ES) 2021/953 5 straipsnio 5 dalies antra pastraipa, arba skiepijimo pažymėjimus,

išduotus pagal Reglamento (ES) 2021/953 5 straipsnio 5 dalies ketvirtą pastraipą.

Remdamasi kitais moksliniais įrodymais, Komisija turėtų reguliariai iš naujo įvertinti a punkte nustatytą metodą.

(b) pagal Reglamentą (ES) 2021/953 išduoti tyrimų rezultatų pažymėjimai, rodantys, kad gautas neigiamas tyrimo rezultatas:

– ne vėliau kaip prieš 72 valandas iki atvykimo, jei atliekamas molekulinis nukleorūgščių amplifikacijos (NRA) tyrimas, arba

– ne vėliau kaip prieš 24 valandas iki atvykimo, jei atliekamas antigenų testas, įtrauktas į bendrąjį COVID-19 antigenų testų sąrašą, kuriam pritaria Sveikatos saugumo komitetas[12].

Kad būtų galima keliauti naudojantis laisvo judėjimo teisėmis, valstybės narės turėtų pripažinti abiejų tipų testus.

Valstybės narės turėtų siekti užtikrinti, kad tyrimo rezultatų pažymėjimai būtų išduoti kuo greičiau po mėginio paėmimo.

(c) pagal Reglamentą (ES) 2021/953 išduoti persirgimo pažymėjimai, jei tame reglamente nustatytas pripažinimo laikotarpis dar nėra pasibaigęs.“;

(5) 15 punktas pakeičiamas taip:

„15. Jei valstybė narė nustato reikalavimą turėti galiojantį ES skaitmeninį COVID pažymėjimą, jo neturintiems asmenims gali būti taikomas reikalavimas prieš atvykimą arba ne vėliau kaip per 24 valandas po atvykimo atlikti į bendrą ES COVID-19 antigenų testų sąrašą įtrauktą NRAT arba antigenų testą. Tai netaikoma asmenims, pagal 16 punktą atleistiems nuo reikalavimo turėti ES skaitmeninį COVID pažymėjimą.“;

(6) 16 punkto a papunktis pakeičiamas taip:

a) keliautojai, atliekantys esmines funkcijas ar turintys esminių poreikių, visų pirma

– transporto darbuotojai arba transporto paslaugų teikėjai, įskaitant krovininių transporto priemonių, kuriomis vežami atitinkamai teritorijai skirti kroviniai, vairuotojus bei įgulą ir tik tranzitu vykstančius transporto priemonių vairuotojus;

– sveikatos priežiūros specialistai;

– pacientai, keliaujantys dėl svarbių medicininių ar šeiminių priežasčių;

– diplomatai, tarptautinių organizacijų darbuotojai, tarptautinių organizacijų pakviesti asmenys, kurių fizinis buvimas būtinas geram šių organizacijų veikimui užtikrinti, taip pat karinis personalas, humanitarinę pagalbą teikiantys darbuotojai, civilinės apsaugos darbuotojai ir asmenys, kuriems taikomas Tarybos įgyvendinimo sprendimo (ES) 2022/382[13] 2 straipsnis;

---

[12] Pateiktas adresu https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/public-health/high-quality-covid-19-testing_en.

[13] 2022 m. kovo 4 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/382, kuriuo pagal Direktyvos 2001/55/EB 5 straipsnį nustatoma, kad iš Ukrainos yra perkeltųjų asmenų masinis srautas, ir pradedama taikyti laikinoji apsauga (OL L 71, 2022 3 4, p. 1).

– tranzitu vykstantys keleiviai;

– jūrininkai.“;

(7) po 16 punkto esanti antraštė „ES žemėlapis, kuriame taikoma šviesoforo spalvų sistema ir su juo susijusios išimtys bei papildomos priemonės“ išbraukiama;

(8) 17, 18 ir 19 punktai išbraukiami;

(9) 20 punkto antra pastraipa pakeičiama taip:

„Siekdamas padėti valstybėms narėms, Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras turėtų toliau skelbti informaciją apie susirūpinimą keliančias ar stebimąsias SARS-CoV-2 atmainas.“;

(10) 21, 22 ir 23 punktai pakeičiami taip:

„21. Valstybės narės turėtų įvertinti įvairių SARS-CoV-2 atmainų plitimą bendruomenėje pagal sekoskaitai atrinktus reprezentatyvius ėminius, atlikti genetinį apibūdinimą ir pranešti atmainų tipo nustatymo rezultatus pagal Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro paskelbtas sekoskaitos gaires.

22. Jei, reaguodama į naujos susirūpinimą keliančios ar stebimosios SARS-CoV-2 atmainos atsiradimą, valstybė narė reikalauja, kad keliautojai, įskaitant ES skaitmeninių COVID pažymėjimų turėtojus, po atvykimo į jos teritoriją laikytųsi karantino ar saviizoliacijos arba atliktų tyrimą dėl SARS-CoV-2 infekcijos, arba jei nustato kitus apribojimus tokių pažymėjimų turėtojams, ji turėtų skubiai atitinkamai informuoti Komisiją ir kitas valstybes nares, be kita ko, pateikti šios rekomendacijos 11a punkte ir Reglamento (ES) 2021/953 11 straipsnio 2 dalyje nurodytą informaciją. Jei įmanoma, tokia informacija turėtų būti pateikta likus 48 valandoms iki tokių naujų apribojimų įvedimo. Kai įmanoma, tokios priemonės turėtų būti taikomos tik regioniniu lygmeniu.

Procedūra taip pat galėtų būti taikoma, kai epidemiologinė padėtis sparčiai ir smarkiai blogėja tiek, kad galima daryti prielaidą, jog atsirado nauja susirūpinimą kelianti arba stebimoji SARS-CoV-2 atmaina.

23. Jei valstybė narė inicijuoja skubaus sustabdymo mechanizmą ir dėl to reikalauja, kad transporto darbuotojai ir transporto paslaugų teikėjai atliktų tyrimą dėl COVID-19 infekcijos, turėtų būti naudojami greitieji antigenų testai ir nereikalaujama laikytis karantino, todėl tai neturėtų sutrikdyti transporto judėjimo. Jei atsirastų transporto arba tiekimo grandinės sutrikimų, valstybės narės turėtų nedelsdamos panaikinti arba atšaukti tokius sistemingo testavimo reikalavimus, kad būtų išsaugotas žaliųjų koridorių veikimas. Be to, neturėtų būti reikalaujama, kitų tipų keliautojai, kuriems taikomi 16 punkto a ir b papunkčiai, laikytųsi karantino ar saviizoliacijos.“;

(11) 24 punkto antra pastraipa pakeičiama taip:

„Komisija, remdamasi Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro reguliariai atliekamu naujų duomenų apie atmainas vertinimu ir Europos SARS-CoV-2 atmainų ekspertų grupės pateikta analize, taip pat gali pasiūlyti Taryboje surengti diskusiją dėl naujos susirūpinimą keliančios ar stebimosios SARS-CoV-2 atmainos.“;

(12) 27 punktas pakeičiamas taip:

„27. Jei 11a ar 22 punkte nurodytomis aplinkybėmis valstybės narės reikalauja, kad asmenys, vykstantys į jų teritoriją kolektyvinio transporto priemonėmis ir turintys iš anksto paskirtą vietą arba kajutę, pateiktų keleivio buvimo vietos anketas (PLF)

kontaktų atsekimo tikslais pagal duomenų apsaugos reikalavimus, jos turėtų naudotis „EU Healthy Gateways“ parengta ES skaitmenine keleivio buvimo vietos anketa[14] ir prisijungti prie PLF mainų platformos, kad sustiprintų savo tarpvalstybinio kontaktų atsekimo pajėgumus visų rūšių transporte. Valstybės narės neturėtų reikalauti pateikti PLF, kai keliaujama privačiu transportu. Kai tai įmanoma pagal nacionalinę teisę ir laikydamosi duomenų apsaugos taisyklių, valstybės narės taip pat galėtų apsvarstyti galimybę naudoti esamus keleivių duomenis sąlytį turėjusių asmenų atsekimo tikslais.“;

(13) 29 ir 30 punktai pakeičiami taip:

„29. Pagal Reglamento (ES) 2021/953 11 straipsnį valstybės narės turėtų atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams ir plačiajai visuomenei laiku pateikti aiškią ir išsamią informaciją apie visas priemones, darančias poveikį laisvo judėjimo teisei, ir apie visus susijusius reikalavimus, pavyzdžiui, apie būtinybę pateikti PLF. Tai, be kita ko, yra informacija apie tokių reikalavimų panaikinimą arba nebuvimą. Informacija taip pat turėtų būti skelbiama kompiuterio skaitomu formatu.

30. Valstybės narės turėtų reguliariai atnaujinti šią informaciją ir ji taip pat turėtų būti laiku pateikiama internetinėje platformoje „Re-Open EU“. Valstybės narės taip pat turėtų platformoje „Re-open EU“ teikti informaciją apie ES skaitmeninių COVID pažymėjimų naudojimą Europos Sąjungoje.

Informacija apie bet kokias naujas priemones turėtų būti skelbiama kuo anksčiau ir paprastai likus ne mažiau kaip 24 valandoms iki jų įsigaliojimo, atsižvelgiant į tai, kad ekstremaliųjų epidemiologinių situacijų atveju reikalingas tam tikras lankstumas.“;

(14) priedas išbraukiamas.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė

[14] https://www.euplf.eu/en/home/index.html